

Облікова картка дисертації (ОКД)

Шифр спецради: Д 32.051.09

Відкрита

Вид дисертації: 05

Державний обліковий номер: 0523U100130

Дата реєстрації: 11-08-2023

1. Відомості про здобувача

ПІБ (укр.): Кобетяк Андрій Романович

ПІБ (англ.): Kobetiak Andrii Romanovych

Докторантура: ні

Шифр спеціальності, за якою відбувся захист: 23.00.02

Дата захисту: 08-08-2023

На здобуття наукового ступеня: Доктор політичних наук (д. політ. н.)

Спеціальність за освітою: Політологія

2. Відомості про установу, організацію, у вченій раді якої відбувся захист

Назва організації: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Підпорядкованість: Міністерство освіти і науки України

Код ЄДРПОУ: 02125102

Адреса: проспект Волі, буд. 13, м. Луцьк, Луцький р-н., Волинська обл., 43025, Україна

Телефон: 380332720127

Телефон: 380332241007

E-mail: post@vnu.edu.ua

WWW: <https://vnu.edu.ua/>

3. Відомості про організацію, де виконувалася (готувалася) дисертація

Назва організації: Державний університет "Житомирська політехніка"

Підпорядкованість: Міністерство освіти і науки України

Код ЄДРПОУ: 05407870

Адреса: вул. Чуднівська, буд. 103, м. Житомир, Житомирський р-н., Житомирська обл., 10005, Україна

Телефон: 380412241422

E-mail: rector@ztu.edu.ua

WWW: <https://ztu.edu.ua/>

4. Відомості про організацію, де працює здобувач

Назва організації: Житомирський державний університет імені Івана Франка

Підпорядкованість: Міністерство освіти і науки України

Код ЄДРПОУ: 02125208

Адреса: вул. В. Бердичівська, буд. 40, м. Житомир, Житомирський р-н., Житомирська обл., 10008, Україна

Телефон: 380412431417

E-mail: zu@zu.edu.ua

WWW: <https://zu.edu.ua>

5. Наукові керівники та консультанти

Наукові керівники

Кобетяк Андрій Романович (к. філос. н., 09.00.11)

Наукові консультанти

Кобетяк Андрій Романович (к. філос. н., 09.00.11)

6. Офіційні опоненти та рецензенти

Офіційні опоненти

Палінчак Микола Михайлович (д.політ.н., професор, 23.00.02)

Филипович Людмила Олександрівна (д.філос.н., професор, 09.00.11)

Войналович Віктор Анатолійович (д.політ.н., професор, 23.00.02)

Рецензенти

Ярош Ярослав Богданович (д. політ. н., професор, 23.00.02)

Шуляк Антоніна Миколаївна (д. політ. н., проф., 23.00.02)

Борейко Юрій Григорович (д. філ. н., професор, 09.00.11)

7. Підсумки дослідження та кількісні показники

Підсумки дослідження: 22 - Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Кількість сторінок: 466

Кількість додатків:

Ілюстрації:

Таблиці:

Схеми:

Використані першоджерела: 817

Кількість публікацій: 59

Кількість патентів: 0

Впровадження результатів роботи:

Мова документа: Українська

Зв'язок з науковими темами: 0123U100581, 0111U000155

8. Індекс УДК тематичних рубрик НТІ

Індекс УДК: 323, 32:061.234; 26.000.32; 32:26, 342.724:172.3

Тематичні рубрики: 11.15.23, 11.15.71

9. Тема та реферат дисертації

Тема (укр.)

Політичні детермінанти конституювання Помісної православної церкви

Тема (англ.)

Political determinants of the constitution of the Local Orthodox Church

Реферат (укр.)

Зростання вагомості релігійного й політичного чинників в українському суспільстві вимагає переосмислення пов'язаних із ними явищ і процесів, що актуалізує окреслену проблематику й обумовлює її детальний аналіз і дослідження. Для сучасної України формування власної незалежної церкви є питанням національної безпеки, ментального утвердження проукраїнського орієнтуру національної самоідентифікації, престижу держави на міжнародній арені, а головне – можливістю консолідації громадян навколо єдиної православної церкви, котра є найбільшою конфесією в країні. Однак роз'єднання українського православ'я на кілька юрисдикцій нівелює цей процес. Проблема формування єдиної Помісної церкви належить до сфери, де церква самостійно не може вирішити цілий комплекс накопичених проблем. Наявність кількох паралельних юрисдикцій православних церков в Україні є одним із вагомих конфліктогенних факторів у нашому суспільстві. Цьому сприяє відсутність церкви незалежної від зовнішніх релігійних центрів. Вирішення майнових питань релігійних організацій на сучасному етапі призводить до зростання напруги в суспільстві та розпалювання ворожнечі, які припиняться із формуванням Єдиної церковної організації. Доведено, що причиною еволюції державно-політичних процесів у становленні автокефального устрою православних церков стала відсутність чіткої регламентації процедури проголошення нової автокефальної церкви, унаслідок чого сформувалися «грецький» і «слов'янський» підходи в питанні автокефалії. Базовим положенням «грецького» підходу є визнання пріоритету Вселенського патріархату, який регулює православне життя й діяльність інших Помісних церков. «Слов'янський» підхід передбачає існування Помісних церков як певної конфедерації автономних утворень, кожна з яких повністю незалежна одна від одної та має право самостійно надавати автокефалію своїй автономній частині. Політичний зміст автокефалії як зовнішньої адміністративної структури зумовлює появу певних конструкцій і структур, що утвердилися в церковній практиці й стали залежними від державно-політичних інституцій. Встановлено наявність яких політичних умов необхідна для ініціювання надання автокефального статусу певній церковній організації: по-перше, повна або часткова політична незалежність території, де буде інституціоналізована нова автокефальна церква; по-друге, географічна віддаленість означеної території від Церкви-матері; по-третє, етнічна, мовна й культурна відмежованість регіону від загальної кіріархальної церкви; по-четверте, наявність власної церковної історії та традицій; по-п'яте, відсутність розколів і розділень усередині церкви; по-шосте, політична підтримка держави, що відображається в давніх канонах та традиціях церкви. Доведено, що продумана політика держави у релігійній сфері є ключовою вимогою на шляху до проголошення незалежної церкви.

Реферат (англ.)

In the era of globalization, the norms fixed in the secular worldview, but outdated from the point of view of today, are being destroyed, therefore relations between the state and the church are becoming more complicated. Under such conditions, the problem of reviewing the interaction between them and finding such a model that would contribute to the socio-political development of Ukraine emerges acutely. It is quite clear that the task can be solved only at the highest, global level, where political institutions play a leading role. The growing importance of religious and political factors in Ukrainian society requires a rethinking of the phenomena and processes associated with them, which actualizes the outlined problems and conditions its detailed analysis and research. For modern Ukraine, the formation of its own independent church is a matter of national security, mental affirmation of the pro-Ukrainian orientation of national self-identification, the prestige of the state in the international arena, and most importantly, the possibility of consolidation of citizens around the single Orthodox Church, which is the largest denomination in the country. However, the separation of Ukrainian Orthodoxy into several jurisdictions nullifies this process. The processes of secularization of society led to the spiritual crisis of a person as an individual due to his ignoring traditional values and worldview concepts. The desacralization of social space has become an internal problem of the Church, which can be solved only in the conditions of Orthodox unity. The most important element for ensuring the latter is the religious policy of the state, which will contribute to the strengthening of the Ukrainian political nation and the formation of civil society. In addition, state policy in the religious sphere must meet the demands of Ukrainians, the current religious situation in the country, and the European dimension of Ukraine's future. The role of the institutions of the presidency, parliamentarism,

executive power, citizenship and political parties in the formation of religious policy and the autocephalous process in Ukraine is characterized; the legislative acts of the Verkhovna Rada of Ukraine, which provide control over the observance of rights in the sphere of freedom of conscience and religion and are oriented towards solving inter-religious confrontations through dialogue, are analyzed; it is proved that the religious policy of the presidents of Ukraine, despite the selective approach in observing the principle of equality of religions, was aimed at overcoming church division and contributed to the unity and independence of Ukrainian Orthodoxy; analyzed the activities of the Cabinet of Ministers of Ukraine, which directed its actions to increase the level of trust between the state and the church, conducting a constant dialogue to overcome inter-confessional contradictions; the role of civil society institutions in the constitution of the Local Church of Ukraine is clarified by drawing attention to autocephalous issues and influence on political processes. The thesis about the role of autocephaly as a mechanism of adaptation of the church to the political geography of the state is clarified. It has been proven that the church has always been a component of the state environment, which cannot exist without people who are citizens of a certain country, with its laws and norms of life. The genesis and modern interpretations of the political concept of the "Russian world" have been studied, in particular its content and the place of the religious factor in the implementation of this doctrine have been clarified. It was established that "Russian peace" is a political project, the main goal of which is the development of civilization based on the following integration features: language and culture; historical memory and values related to this common historical memory; Orthodoxy; loyalty to today's Russian state, which aspires to act within the country and on the international arena as the rightful successor of the Russian statesmanship tradition, the organic components of which are the Russian Empire and the USSR. The understanding that the Russian side uses political mechanisms to keep the issue of autocephaly open for a long time and to be a destabilizing factor in religious-political relations in Ukraine has deepened.

Голова спеціалізованої вченої ради: Шуляк Антоніна Миколаївна (д. політ. н., проф., 23.00.02)

Підпис

М.П.

Відповідальний за подання документів: Шуляк Антоніна Миколаївна (Тел.: 380955237596)

Підпис

**Керівник відділу реєстрації наукової діяльності
УкрІНТЕІ**

Юрченко Т.А.